

M K B

*Sikeres
kutatótáborokat és
tanulmányutakat
kívánunk minden
kutatócsoportnak és
tagtársunknak!*

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2003.

július-augusztus

**T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

Dr. Keveiné dr. Bárány Ilona,

Társulatunk tagja

„A karsztökölógiai rendszer szerkezete, működése, környezeti hatások a klíma–talaj–növényzet rendszerben” című értekezését 2003. június 23-án sikerrel megvédte, s ezzel az MTA doktora tudományos címet elnyerte.

Szívből gratulálunk és további sikeres tudományos munkásságot kívánunk.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

KAB-HEGYI KUTATÓTÁBOR

július 4–13.

Szervező: Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége.

A tábor helye: a Kab-hegy csúcsán a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság "Remetelak" nevű átjátszó állomása.

A tábor célja: A Kab-hegy kiemelt fontosságú karsztobjektumainak feltáró kutatása és a terület bemutatása.

A tábor programja: A tábor ideje alatt több karsztobjektumban tervezünk feltáró kutatást. Fő munkahelyünk az *Öreg-köves-víznyelőbarlang* és az *M1-es-víznyelőbarlang* lesz, ahol a tavaszi táborban sikerült néhány métert továbbjutni. Feltáró munkát tervezünk továbbá a *Zsófiapusztai 1. sz. víznyelőben* is.

Egyéb programok: A feltáró kutatások mellett lehetőség nyílik barlangtúrákra, a karszterületet bemutató terepbejárásokra, természettudományi előadásokra, valamint gyalogtúrákra. Esténként diavetítéses előadások, tábortűz.

Ellátás, szállás: A részvétel díjtalan, az ellátás naponta egyszeri meleg étel. Szállás saját sátorban, vagy a szövetség kutatóházában. A közeli Urkút faluban posta és élelmiszer beszerzési lehetőség van. A táborhelyen ivóvíz, főzési- és tisztálkodási lehetőség biztosított.

Egyéni felszerelés: sátor, hálósák, derékalj, túrabakancs, munkaruha (overall), melegítő ruházat, gumicsizma, fő és tartalékvilágítás, tisztálkodó felszerelés.

Jelentkezés és információ:

Schäfer István Zsolt, tel: 06-20/973-0256

SZENTGÁLI BARLANGKUTATÓ TÁBOR

augusztus 1–10.

Szervező: Veszprémi Egyetemi Barlangkutató Egyesület

A tábor helye: Szentgál, Alszegei-rét

A tábor célja: A *Szentgáli Kő-lik* feltáró kutatása és a terület bemutatása.

A tábor programja: Fő munkahelyünk a *Szentgáli Kő-lik* lesz. A tavalyi nyári kutatótábor utolsó napján 35 méteres mélységben az Alsó-teremben mélyített aknából oldalirányban megnyílt egy járat, melyet kibontva 3 méternyi kúszás után egy 6 méter hosszú, 8 méter magas hasadékszerű terembe jutottunk. Innen még egy kisebb terem nyílik. A következő hétvégén egy réteglap mentén kialakult repedés átvésésével egy párhuzamos hasadékot sikerült feltárni. A járatokban cseppkövek nincsenek, nagyon

szépek viszont az oldásos formák, a kőzet kipreparálódott réteglapjai, valamint a felfelé induló kürtök.

Az idei tábor során a barlang legmélyebb pontján folytatjuk a feltáró munkát. A végponton kitermelt üledéket a barlang teljes hosszában kiépített drótkötélpályákon szállítjuk a felszínre.

Egyéb programok: A feltáró kutatás mellett lehetőség lesz a területet bemutató terepbejárásokra, valamint gyalogtúrákra. Estéknként tábortűz.

Szállás, ellátás, költségek: A részvételi díj: 100 Ft/fő/nap. Napi egyszeri meleg étel. Sátorhely biztosított. Az egyesület szentgáli kutatóházában tisztálkodási lehetőség.

Egyéni felszerelés: sátor, hálósák, derékalj, túrabakancs, munkaruha (overall), melegítő ruházat, fő és tartalékvilágítás, tisztálkodó felszerelés.

Jelentkezés és információ:

Tóth József, tel: 06-20/4707-096

Schäfer István Zsolt, tel: 06-20/9730-256

ALBA REGIA NYÁRI KUTATÓTÁBOR augusztus 8–20.

Szervező: Alba Regia Barlangkutató Csoport.

A tábor helye: Tés-Csöszpuszta, Barlangkutató Állomás

A tábor célja: A Tési-fennsík karszt-objektumainak feltáró kutatása és a terület bemutatása.

A tábor programja: Az *Alba Regia-barlang* és a felszínén nyíló karsztobjektumok kutatása. A 101-es, 113-as és a 114-es jelű víznyelők kutatása az Alba Regia-barlanghoz tartozó rendszerek feltárását eredményezheti. Feltáró munka lesz továbbá a 43-as számú *Doboshegyi-barlangban* is.

Egyéb programok: Estéknként diavetítés, tábortűz nótaszóval, jó hangulattal, barlangi élménybeszámolókkal.

Szállás, ellátás, költségek: A részvételi díj: 400 Ft/fő/nap. Teljes ellátás. Szállás a kutatóház padlásán, vagy a kutatóház táborkertjében saját sátorban, öregeknek a kutatóházban. A faluban kocsmá, posta és élelmiszerbeszerzési lehetőség van. Melegvízes tisztálkodási és ételmelegítési lehetőség biztosított.

Egyéni felszerelés: egyéni barlangjáró alapfelszerelés, sátor, hálósák, derékalj, túrabakancs, munkaruha (overall), melegítő ruházat, gumicsizma, fő- és tartalékvilágítás, tisztálkodó felszerelés.

Jelentkezés és információ:

Szolga Ferenc, tel: 22/418-224

Szarka Gyula, tel: 22/310-866

STYX 2003 NYÁRI TÁBOR augusztus 20-24.

Szervező: STYX Barlangkutató Csoport.

A tábor helye: Balatonederics

A tábor programja: A tábor fő programja az edericsei *Csodabogyós-barlang* és kisebb testvére a *Szél-lik* közötti összeköttetés megtalálása, szükületek átvésésével. Nem kisebb eredménnyel kecsegtet a *Döme-barlang Patakos-ágának* végponti szifonján

való átjutás sem. A tábor során az *Ülőbéka-barlangjának* és a *G.N. töbör barlangjának* feltáró kutatására is sor kerül.

Szállás, ellátás: Ellátás egyénileg, beszerzési lehetőség biztosítva. Sátorhely biztosított, korlátozott számban házban is van hely.

Egyéb programok: A feltáró kutatások mellett lehetőség nyílik barlangtúrára a Csodabogyós-barlangban, kirándulás az Afrika Múzeumba, esténként fürdőzés a Balatonban.

Egyéni felszerelés: barlangjáró alapfelszerelés és alpintechnikai felszerelés, neoprén.

Jelentkezés és információ:

John Szilárd, tel: 06-30/3066-050

BARLANGKUTATÓ MÚZEUM A MŰVÉSZETEK VÖLGYÉBEN július 25–augusztus 3.

Szervező: Pannónia Alapítvány, Budapest

A múzeum helye: Ócs, Szabadság utca 13.

Ócs „a csend faluja” immáron két éve csatlakozott a kapolcsi Művészetek Völgye mozgalomhoz. Ebben a nagyszerű természeti és kulturális környezetben álmodta meg barlangkutató múzeumát a több generációs barlangász múltú Kardos Család. A kapolcsi Művészetek Völgye programjainak ideje alatt Ócsön "a csend falujában a csend világáról" látható a páratlan gyűjtemény.

Egyéb programok: a kiállítás ideje alatt túralehetőség a közeli kab-hegyi barlangokban. Augusztus 2-án fellép a *Barlangkutató Kórus*.

Információ:

Kardos László, tel: 06-70/2205-527

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A Tájékoztató május–júniusi számából technikai okok miatt kimaradt a Társulat újonnan megválasztott vezetőségének egy része. A hibáért elnézést kérünk, s az alábbiakban ismét közöljük a teljes tisztikart.

A Társulat 2003. április 12-i tisztújító küldöttközgyűlésén megválasztott tisztségviselők:

Elnök:	Dr. Korpás László	Főtitkár:	Börcsök Péter
Társelnökök:	Hazslinszky Tamás Dr. Leél-Össy Szabolcs Maucha László	Titkárok:	Botos Zsolt Lieber Tamás Perényi Katalin
Elnökségi tagok:	Hegedüs Gyula Dr. Fodor István Dr. Veress Márton		

Választott választmányi tagok:

Eszterhás István
 Hegedűs András
 Kucsera Márton
 Dr. Lénárt László
 Polacsek Zsolt
 Sívó Zsuzsa
 Szabó Zoltán
 Dr. Szunyogh Gábor
 Takácsné Bolner Katalin
 Zih József

póttagok:

Gruber Péter
 Taródi Péter

Érembizottság:

elnök Takácsné Bolner Katalin
tagok Czajlik István
 Dr. Fodor István
 Gádoros Miklós
 Dr. Hevesi Attila

Felügyelő Bizottság:

elnök Dr. Csepregi István
tagok Egerland Zoltán

Károly Gábor
 Kiss Attila

Lengyel János

póttagok: Csepreghy Ferenc
 Papp László

A tisztújító küldöttközgyűlésen a Társulat elnökségének határozata értelmében dr. Nyerges Miklós 100 000 Ft pénzzutalomban részesült a Társulat honlapjának létrehozásában, valamint naprakész működtetésében kifejtett tevékenységéért.

Titkárság

A TÁRSULAT VEZETŐ SZERVEINEK ÜLÉSEI

Elnökségi ülés: 2003. május 12.

E-8/2003 Egyhangúlag elfogadta a Társulat 2003. évi munkatervét és költségvetését, és az elnökségi tagok feladatmegosztására vonatkozó javaslatokat.

E-9/2003 Elfogadta 3 új belépő tagfelvételi kérelmét, valamint döntött a 2002. évi tagdíját nem rendezett 75 társulati tag tagsági viszonyának felfüggesztéséről.

Elnökségi ülés: 2003. június 10.

E-10/2003 Elfogadta az előző ülés óta eltelt időszakról szóló beszámolót, benne az elnökségi tagok beszámolójával, vállalt feladatuk teljesítéséről.

E-11/2003 Elfogadta a Barlangnap lebonyolításáról szóló tájékoztatót.

E-12/2003 Elfogadta 3 fő új belépő tagfelvételi kérelmét.

Választmányi ülés: 2003. június 10.

V-6/2003 Elfogadta az előző ülés óta eltelt időszakról szóló beszámolót. Elfogadta az elnökségi tagok feladatmegosztásáról szóló tájékoztatót.

V-7/2003 Hazslinszky Tamás társelnököt a Karszt és Barlang főszerkesztőjévé választotta.

V-8/2003 A Társulat Alapszabályának módosítására ad hoc bizottságot hozott létre. Elnökévé dr. Dénes Györgyöt, tagjaivá dr. Csepregi Istvánt, Gádoros Miklóst és Hazslinszky Tamást választotta.

V-9/2003 Elhatározta az évek óta inaktív szakosztályok és szakbizottságok aktivizálásáról. Ennek keretében

Dr. Lénárt Lászlót az Oktatási Bizottság,

Stieber Józsefet a Barlangterápiai Bizottság,

Dr. Fodor Istvánt a Barlangklimatológiai Bizottság

Regős Józsefet a Régészeti Bizottság,

Szabó Zoltánt a Vízalatti Barlangkutató Bizottság

Botos Zsoltot az Informatikai Bizottság újjá- ill. megszervezésével bízta meg.

A Társulat Európai Unió csatlakozással kapcsolatban adódó lehetőségeinek kihasználására EU Bizottságot hozott létre, melynek vezetésére ugyancsak Botos Zsoltot kérte fel.

V-10/2003 Elfogadta a Társulat 2003. évi költségvetését.

A MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT 2003. ÉVI MUNKATERVE

1. Vezető testületek ülései

Elnökségi ülések: évente hat alkalommal (első alkalom: 2003. május 12.)

Választmányi ülések: évente négy alkalommal (első alkalom: 2003. június 11., a következő szeptemberben)

A testületi üléseken történő aktív és konstruktív részvétel céljából a vezetőségi és választmányi tagokat a meghívóban és elektronikus postán a napirendi pontokról előzetesen részletesebben tájékoztatjuk, ezzel vita és válaszlehetőséget kívánunk adni.

A csoportok vezetőit minden választmányi ülésről tájékoztatni kell a jegyzőkönyv utólagos megküldésével. Ezzel a módszerrel a távolmaradó csoportok is beleszólhatnak a napi munkába javaslataikkal és ötleteikkel és képet kapnak a Társulat munkájáról.

Összességében a Társulat működtetésébe minél szélesebben be kell vonni az eddig távol maradókat az elektronikus technika biztosította eszközökkel.

2. Szakosztályok, szakbizottságok

Az évek óta inaktív szakosztályi, szakbizottsági munka megújítása céljából felkér néhány neves szakembert a szakosztályok, szakbizottságok újjá- ill. megszervezésére (lásd választmányi határozatoknál). Az újjá- ill. megalakult bizottságok a létszámuktól függően szakbizottságként ill. szakosztályokként működnek, saját maguk választotta vezetővel.

Jelenleg meglévő Bizottságok:

a. Karszt és Barlang Szerkesztő Bizottság (elnök + 4 fő)

Elnök: Hazslinszky Tamás

2003 évtől a Karszt és Barlang új arculatának kialakítása a fő feladat.

A szerkesztőbizottság ajánlott tagjai: Bolner Katalin, Lieber Tamás, Maucha László, Szablyár Péter.

b. Vulkan szpeleológiai szakbizottság: Eszterhás István

c. Barlangterápia és -klimatológiai szakbizottság: (Stieber József), az elnökség a szakbizottság kettéválását javasolja, lásd választmányi határozatoknál.

Az újjá- ill. megszervezendő, szakosztályok, szakbizottságok feladatai

Informatikai Bizottság. A társulati dokumentumtár archiválásának előkészítése. A könyvtár számítógépes feldolgozása (Maucha László). Internetes megjelenés saját honlappal (barlang.hu). (Webmaster: dr. Nyerges Miklós).

Oktatási szakbizottság. Alapfokú- és túravezetői képzés. Kutatásvezetői képzés. Barlangi idegenvezető képzés.

EU munkacsoport: Keretek, jogszabályok, pályázatok.

- 3. Rendezvények:** Hágó-Kupa – Tési-fennsík
 Barlang-nap – Klastrom-pusztá
 Lakatos-Kupa – MAFC, Alsó-hegy
 Szakmai Napok – Debrecen
 Szakelőadások a Szemlőben – havonta egyszer, klubnap jelleggel szerdai napokon
 Nemzetközi Konferencia előkészítése 2004-re, esetleg Aggtelek, Jósvafő helyszínnel, később pontosított témával (esetleg térképezés, térinformatika).

4. Pályázatok megírása és nyomonkövetése személyi feladatként leosztva.

Cholnoky-pályázat: az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően, az időpontot később egyeztetjük.

K+B pályázati pénz. Informatika, oktatás.

5. Tanfolyamok. Alapfokú tanfolyamok képzési és vizsgázási rendszerének Társulati szintű kialakítása. Speciális szakkirándulások megszervezése továbbképzési céllal. Kutatásvezetői képzés előkészítése 2004-re.

6. Kiadványok.

MKBT Tájékoztató – kéthavonta új formában kibővítve. Szerkesztő: Hazslinszky Tamás

Barlangkutatók Szakmai Találkozásának anyaga (2002. évi miskolci konferencia).

Karszt és Barlang: elmaradt számok szerkesztése, kiadása. Új 2003-as K+B szerkesztése. Anyagi fedezet pályázati pénzből.

7. A feladatok személyre szóló meghatározása

Korpás L. elnök: elvi irányítás, MTESz kapcsolat.

Börcsök P. főtítkár: napi irányítás és gazdálkodás, oktatás.

Hazslinszky T. társelnök: nemzetközi ügyek, Tájékoztató, Karszt és Barlang főszerkesztő.

Maucha L. társelnök: könyvtár, adattár, térképtár. *Dr. Nyerges Miklós: honlap*

Leél Össy Sz. társelnök: felsőfokú oktatás.

Fodor I. elnökségi tag: régiófelelős (Nemzeti Parkok, MTA Regionális Intézetek, PTE: kapcsolatok, szerződéses munkák és pályázatok).

Hegedűs Gy. elnökségi tag: KVM és OTH összekötő, közszolgálati kapcsolatok.

Veress M. elnökségi tag: hazai és nemzetközi szakmai-tudományos konferenciák, alkalmi kiadványok, pályázatok.

Botos Zs. titkár: informatika, EU referens, oktatás, könyvtár.

Lieber T. szervező titkár: kiadványszerkesztés, pályázatok, csoportélet szervezése.

Perényi K. titkár: csoportélet, kapcsolattartás kutatócsoportokkal és szervezés, csoportok kutatásainak koordinálása a kutatási engedélyek alapján, könyvtár, bibliográfiai figyelő jelentések figyelemmel kísérése, tudományos publikációk felügyelete (szakmai napok, tudományos szakkikkek).

A KARSZT ÉS BARLANG ALAPÍTVÁNY HÍREI

A Karszt és Barlang Alapítvány idei kiírására beérkezett 11 pályamű összesen 1 352 700 Ft értékben pályázott támogatásra. A kért összeg töredékeként rendelkezésünkre álló **230 000 Ft**-ot az alábbi **6 pályázónak** ítéltük oda. A pályázatok mellett természetesen idén is elkülönítettünk 300 000 Ft-ot a Karszt és Barlang kiadásának támogatására.

Sajnos a kamatok csökkenésével egyre kevesebb a rendelkezésünkre álló, szétosztható összeg. Idén azonban Alapítványunk is adott be KAC pályázatot, melynek kedvező elbírálásában bízva reméljük, hogy következő pályázatunkon jelentősebb összeggel támogathatjuk a hazai kutatásokat.

Pályázó neve	Pályázati cél	Támogatási összeg
1. Tudományos kutatások		
Vid Gábor	Barlangi radon forrásainak vizsgálata	30 000 Ft
2. Hazai feltáró kutatások, táborok		
Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület	Feltáró kutatás a Ferenc-hegyi-barlangban	55 000 Ft
Troglonauta Barlangkutató Egyesület	Naszályi-víznyelőbarlang kutatása és kiépítése	50 000 Ft
Pro Natura Karszt és Barlangkutató Egyesület	Nyári kutatótábor az Abaligeti-bg. vízgyűjtő területén	45 000 Ft
MKBT Vulkánszpeleológiai Kollektíva	A 19. Vulkánszpeleológiai tábor, Óbükk homokkővidék	25 000 Ft
Szegedi Karszt és Barlangkutató Egyesület	Feltáró kutatás a Szuadó-völgyben	25 000 Ft

Jó munkát kívánva, a KBA kurátorok:

*Hegedűs Gyula (elnök), Borzsák Sarolta (titkár), dr. Végh Zsolt (gazd. vez.),
Leél-Össy Szabolcs, Schäfer István*

FELHÍVÁS

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy a Társulat hajdan aktív szakosztályi, szakbizottsági munkáját meg szeretnénk újítani, újból aktívvá tenni. Ezért az elnökség felkérte az alábbi tagtársakat, hogy a nevezett szakbizottságok, szakosztályok újjá- ill. megalakítására tegyenek lépéseket, végezzenek szervezési munkát.

Oktatási Szakbizottság: *dr. Lénárt László*

Barlangklimatológiai Szakbizottság: *dr. Fodor István*

Barlangterápiai Szakbizottság: *Stieber József*

Régészeti Szakbizottság: *Regős József*

Vízalatti Barlangkutató Szakbizottság: *Szabó Zoltán*

Informatikai Szakbizottság: *Botos Zsolt*

A szakbizottságok, szakosztályok megalakulása öntevékeny, azaz a téma iránt érdeklődők önkéntes társulása, akik maguk közül választják meg vezetőjüket. Öt fő

esetén szakbizottságként, tíz fő esetén szakosztályként hagyja jóvá működésüket a Választmány.

Kérjük az érdeklődő tagtársakat, hogy akit valamely témakör érdekel, és ebben a témakörben tevékenykedni óhajt, keresse meg a fentiekben megadott személyeket (elérhetőségük a Titkárságon beszerezhető), ill., ha egyéb témakört érintő szakbizottság megalakítására lenne javaslata, jelezze az elnökségnek.

BESZÁMOLÓK, JELENTÉSEK, RÖVID CIKKEK

LYUKAD A PILIS

Az alig megalakult Szent Özséb Barlangkutató Csoport egy teljesen új barlangot fedezett fel a Pilis hegy fennsíkján. A barlang (csoportunk névadójáról és védőszentjéről Szent Özséb-barlangnak lett elnevezve) a tágassága és ásványkiválásai alapján egyaránt igen jelentős. Mélysége kb. 50 m, hossza kb. kétszáz m (ezek becsült adatok.). A méreteire jellemző, hogy a bejárásához 130 m kötél szükséges. A tiszta felületű borsókövek és cseppkövek védelme érdekében a barlangot a bejárat alatti csőjáratnál lezártuk.

A felfedezés története

Idén januárban kimentünk a Kétbükkfa-nyeregbe azzal, hogy most keresünk egy barlangot. Esztétikai szempontokat alapul véve direkt úgy kerestük, hogy szép helyen legyen a bejárata. Fél órán belül találtunk is egy indikációt, amelyben öt perc szabad-

kézi bontással megtett a huzatoló szálkőjárat. Április 17-én kivonultunk egy fúrógéppel és repesztőekkel, és 2 órás bontással bejutottunk. Ekkor csak az első, hatalmas terem aljára való leereszkedéshez volt felszerelésünk. Május 2-án újabb, igen kalandos fel-fedezés történt: Egy 45 fokos és kb. 3 m magas törmelékeltő alján, a fal tövében elkezdtünk bontani. Az egyik kő kiemelésekor bebizonyosodott, hogy jó helyen bontunk, ugyanis az egész lejtő (több m³ kő) megmozdult és aláhullott az ismeretlenbe, egy kb. 1–1,5 méteres szelvényű, majdnem függőleges járatot hagyva maga után. (Engem pedig a biztosítókötél fogott meg.) Az új akna alján (kb. 20 m-rel lejjebb) omladékos terembe érkeztünk (Romterem), amiből a levegőben lógó omladékkal eltömött kürtök indulnak felfelé. Kifelé jövet vettünk észre egy

az akna oldalából nyíló, jóval szűkebb (1 m átmérőjű) másik, függőleges aknát, amiben leereszkedve egy gyönyörű, borsó-köves falú terembe érkeztünk.

A barlang jellemzése

Ez a Dunántúl legmagasabban nyíló barlangja. A barlang a Pilis fennsíkján, kb. 700 m magasan nyílik szűk, függőleges bejáratral. Ez az első, kb. 15 m magas terem tetejébe torkollik. Ennek oldalából nyílik a 2. terem, aminek a tetején, az alján, illetve az oldalán több helyen negatív gömbformák figyelhetők meg. Ez a terem legalább 3, gömbfülke-füzérekben álló, egymás fölötti járat összeszakadásával keletkezett. Belmagassága kb. 20 m. Ennek az oldalából nyílik az a teremszoba, amiben az omlás történt, és amiből lefelé az új részbe lehet ereszkedni.

Ahol nem történtek omlások, ott jól megfigyelhetők a gömbfülkék, a freatikus vagy akár teljesen hévizes keletkezés bizonyítékai. Ezek falát vastagon borítja a borsókő, illetve karfiol, helyenként gipsz. Találtunk továbbá ökölnyi méretű egykristályos kalcitdarabokat és sok denevércsontot.

A barlangban érdekes módon alig van agyag, így a jellemző kitöltés a mázsás kövekből álló laza omladék.

A továbbkutatást könnyű bontási helyek, és sötétlő végű kűrtök teszik ígéretessé. Készül a térkép is, egyelőre egy vázlatos kitergetett hosszmeteszett szemlélteti az űreget.

Slíz György ("Fizikus")

SZAKMAI KIRÁNDULÁS A BÜKK HEGYSÉGBEN

A Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat – ahogy az a munkatervben is megjelent – a jövőben „Speciális kollégiumokat” szervez érdeklődő barlangkutatók részére. Mit jelent ez? Tudjátok, hogy az idén a Barlangi Túravezetői tanfolyamot nem követi a Barlangi Kutatásvezetői Tanfolyam. Ilyen tanfolyamot legközelebb 2004-re tervezünk. Ugyanakkor szükségesnek tartjuk, hogy a barlangkutatók egyes témáival szakmai kirándulások keretében megismerkedjen a tagság. Mondhatnánk úgy is, hogy ami a tanfolyamok anyagából kimaradt.

Az első kirándulás a Bükk-hegységben az elmúlt hétvégén sikeresen lezajlott.

Az interneten és a levelezőlistán keresztül meghirdetett túrára írd és mondd összesen öt társulati tag jelentkezett. Lehet ennek oka, hogy az előző füzetben nem tudtuk közzétenni a hírt. Szeptemberben időben hírt adunk a következő túráról.

A hétfői szakkirándulás vezetője Szenthe István volt, aki vitathatatlan szak tudását osztotta meg a kissozárú, de annál inkább érdeklődést mutató társasággal. A szakmai kirándulás létszámát növelte két érdeklődő miskolci fiatalember és a Debreceni Búvár Klubból régi barátaink, akiknek vendégszeretettel élvezhettük a kifogástalanul felújított Csurgó-kúti barlangos házban.

A program felszíni és barlangi túrát egyaránt tartalmazott.

Szombaton délelőtt a Kis-köháti-zsombolyt látogattuk meg, majd a Mély-sár-bérc barlangjait kerestük fel.

A túra az alábbi témakörökkel foglalkozott.

1. téma: Törött, repedezett cseppkövek a barlangokban (kőbányák kontra – fagyrepedések)
2. téma: A kutatásvezető teendői egy járatkitöltés bontásakor (hogyan ne semmisítsünk meg értékes információkat)

3. téma: Barlangi kitöltések terepi leírása (nem földtani szakemberek számára)

4. téma: Hőmérsékletmérés. Egyszerű módszer nagy barlangterek kis hőmérséklet-ingadozású tereinek vizsgálatához. Denevérek áttelelésekor tapasztalható szigorú szabályszerűséget követő helyváltoztatás magyarázatához.

Vasárnap a Bánkút környéki és a Diabáz barlangi feltárások földtani és kutatási viszonyairól hallhattunk szakszerű előadást, amelynek keretében kisebb túrát tettünk a barlangban.

Összességében egy kellemes és tanulságos hétvégét töltöttünk Bánkút–Nagymező térségében.

Reméljük a következő kiránduláshoz sikerül kedvet csinálnunk másoknak is.

Börcsök Péter túravezető

HOZZÁSZÓLÁS

Dr. Móga János: "A tornai Alsóhegy felszínalaktani vizsgálatának új eredményei" című írásához (Karszt és Barlang 1998–1999.)

A címben is jelzett területen éveket töltöttem földtani-hidrogeológiai tanulmányozással, így ezért ragadta meg rögtön figyelmemet a cikk. Sajnos az olvasással töltött percek egyre nagyobb szomorúsággal töltöttek el, mert a cikkből igazán semmi újat nem tudtam meg. Nem azért, mert esetleg jobban ismerem a területet. Móga János gyakorlatilag összeollózta a területre vonatkozó földtani irodalmat, hozzávette az itt végzett, publikált víznyomjelzéses vizsgálatokat, leírt néhány sor saját megfigyelést, továbbá sajátjának számító hidrológiai és tektonikai elméletet – melyek nem állják meg a helyüket – s ezzel kész is a cikk. A címben jelzett felszínalaktant illetően kiderült, hogy a területen számos felszíni karsztjelenség található – melyeket már jó néhányan leírtak ilyen-olyan megközelítésben, tehát újnak semmiféleképpen nem nevezhető, csak annyiban, hogy új körítéssel publikálta. És sajnálatos módon a lektornak – ha volt – ezek a dolgok elkerülték a figyelmét...

A cikknek kb. 50 %-át tette ki a földtani ismertetés, ami kell, hiszen földtani alap nélkül nincs morfológia. Sajnos a vonatkozó térképeket figyelmetlenül tanulmányozta, ezért hiányozhatnak leírásából adott területen olykor földtani képződmények, illetve fordulnak elő ott, ahol nincsenek, s ezért lehetséges, hogy a Balogh K. által elnevezett Derenk–Bódvaszilasi pikkelyes övet lényegesen szűkebb térségre értelmezi, mint neves "szülőatyja". A gutensteini-derenki-hallstatti mészkövek a cikkben egyszerűen jól karsztosodnak, másszor kevésbé oldódnak. Bár a kettő nem zárja ki egymást, ezekben is jelentős karsztobjektumok alakultak ki, oldási kísérletet pedig tudtommal még senki sem végzett ezekkel a mészkövekkel kapcsolatban, hogy ezt így kijelentsük. Érdekes tektonikai fejtegetést olvashatunk a Ménes-völgy Vár-völgyi szakasza létrejöttének okaként. Eszerint a Dusa és a tőle északra levő pikkelyes öv pleisztocén (bakui fázis) kiemelkedése elgátolta a víz addigi keleti, Bódvaszilasi irányú folyási lehetőségét, és a patak délnek talált utat. Jelzem, a földtani vizsgálatok semmiféle ilyen jellegű tektonikai mozgást nem mutattak ki, de ha ez Móga János megfigyelése és elmélete, akkor kérem Öt, hogy egy hazai földtani szaklapban minél előbb publikálja le, jelentős érdeklődés fog iránta mutatkozni.

A hidrológiai fejtegetései számos helyen nem veszik tekintetbe a földtant. Így pl. a Súlyomkút árvízi forrásának tartja az állandó vizű Medvekerti-forrást. Ez a forrás egyébként a Derenki-fennsíktól egy vízzáró pásztaival elválasztott Szelcei-karszt egyik

jelentős forrása... Hidrológiai fejtegetései a Szabó-pallag–Kopasz-gally környékének áramlási viszonyairól ugyancsak nem veszik tekintetbe a földtani képet.

A Rejtekek-zsombolyról elterjedt a hévizes keletkezési mód, amit semmi nem bizonyít. A borsókövek már régen nem a hévízzel való kitöltöttség bizonyítékai. Hasonló okok miatt is az említett esztramosi barlangok szintén nem hévizes kialakulásúak, a pio-pleisztocén folyamán hévizek az Esztramoson nem működhettek.

Jelen hozzászólásomban csak egy részét említettem meg a kifogásolni valóknak, a többit igyekszem majd személyesen dr. Móga Jánossal megbeszélni. Remélem az Aggteleki-karszt további területei már megfontoltabb módon kerülnek leírásra.

Sásdi László

HÁGÓ KUPA 2003

Az idei Hágó kupát igazi GUBACS-osra terveztük. Sokan aggódtak is emiatt, de aztán kiderült, hogy – a versenyzők elmondása alapján – igazi kuriózumra sikerült, talán az egyik legjobb volt.

Péntek este lassan szivárogtak az emberek a bakonybeli Csöszpusztára, ahol az Alba Regiások biztosították a táborhelyet. Ezalatt éjszaka a szervezők már lázasan építették a versenypályákat. A bemelegítő esti alapozás is elhúzódott, megközelítve a rajt időpontját.

Szombaton kissé ziláltan keltek a versenyzők, néhányan még csak ekkor érkeztek. Tizenegy csapat nevezett. Háromnegyed órás gyaloglással érték el az Alba Regia-barlang bejáratát. Kezdetét vették a megpróbáltatások. A Gubancon át a szűk Hasfék-aknában tettek egy gyors kört, majd Bálinger típusú szemüvegben egy lyukon át szemlélték a denevérek világát időre, közben magukkal cipelve egy baget néhány vizespalackkal és egy tojással. A Kupola-teremben barlangos activity következett, ahol el kellett mutogatni a barlangokkal kapcsolatos kifejezéseket egy perc alatt (pl.: bulin, tetaráta). Ezután a vízben gazdag szifonon kellett átjutni úgy, hogy az első ember lábához volt kötve a második ember keze, és a harmadik ember keze a második lábához. Innen vakus indítással folytatták a gyorsasági szakaszt a kijáratig, ahol a barlangajtó ki-bezárás is időre ment. A töbör oldalán összekötött kéz-lábbal törpe módjára kellett átjutni a másik bejáratához. Itt a fán csigán átvetett három kötél várt rájuk, ezen kellett felmászni egyszerre mindhármuknak úgy, hogy hátul a beülőjük egymásnak háttal össze volt kötve. A feladatot nehezítette, hogy 60 m-t kellett megtenni, amit a „jó fej” állomásfőnökök engedtek stoppcsigán át. Ebből lett is nagy kalamajka volt aki csak lógott a többiekben, mint egy karbidtartály. Némi pihentető gyaloglás után érték el embereink a társmentés színhelyét, ahol pruszikkal és lapkával kellett remekelni. Végül egy könnyed kötélpálya következett. A szállított tojások nagy része megsemmisült, némelyeknek a fején folyt szét a kontaktzónában tárolt koleszterinbomba. Az este folyamán fakultatív programként „mágnesszkander” zajlott.

Vasárnap nehézkes kelés után megkezdődött az egyéni verseny, melyre kilencen neveztek. A szokatlan pályán volt csigasoros átszerelés, spirálmászás, szemét-gyűjtés, fatörzsön való átszerelés.

Ismét egy igen sikeres Hágó-kupát zárhattunk, újabb fejlődést adva a következő esztendőre.

Köszönjük szponzoraink támogatását: Dualp Kft., Tengerszem-, Guru sportbolt.

GUBACS Rendezőség

HÁGÓ-KUPA 2003. eredményei

Csapatverseny

Csapat	Hasfék gyors	Bálin- ger	Activity	Szifon- úszás	Fejede- ző gyors	Töpe- járás	3-as mászás	Társ- mentés	Kötél- pálya	Tojás	Ossz.	Helye- zés
Szl. Oszéb és Barbi és a fiúk (Kucsera P., Kucsera M., Németh V.)	03:43	00:43	00:11	01:44	07:00	00:40	03:59	04:29	13:11	-03:00	33:40	I
Fantázia (Ligeti M., Szabó L., Zih J.)	05:52	01:13	00:04	02:14	07:00	00:49	05:52	05:35	13:50	00:00	44:29	II.
Netopir Cslovjok (Aranyi A., Kántor Zs., Kovács F.)	06:03	01:01	00:11	02:18	06:30	00:52	08:16	12:36	16:14	00:00	54:01	III.
Csevere gyilkok (Nyerges A., Kovács G., Szórádi A.)	06:42	01:29	01:27	01:55	08:30	02:55	05:21	07:43	19:30	00:00	54:32	IV.
Semmi baj van (Egri Cs., Egri L., Szallai L.)	04:46	01:13	00:10	02:43	06:30	02:30	07:15	12:45	26:55	03:00	1:01:47	V
Kitty a ház mögöl (Gáspár V., Szilágyi N., Lippai K.)	03:14	01:15	00:20	02:26	06:00	01:29	07:48	09:49	31:33	00:00	1:03:54	VI
MiciMAFCkó (Köblos Cs., Szabó A., Vadász S.)	06:14	02:22	02:14	04:12	10:30	01:40	08:04	18:26	30:20	-03:00	1:21:02	VII
Csp-Csup csodák (Perényi K., Soregi I., Vaspori Sz.)	08:00	01:16	00:08	03:38	08:35	01:28	07:18	24:46	35:05	-01:30	1:28:44	VIII.
Gerecse Team (Bene Zs., Keresztes F., Spilman G.)	06:20	00:54	02:30	03:01	09:00	02:24	14:05	25:00	32:30	-06:00	1:29:44	IX
No man, no problem (Hajnal A., Seres A., Szira F.)	12:41	01:50	01:13	03:48	15:30	00:59	08:35	25:00	29:27	00:00	1:39:03	X
Táltos (Dianovszky T., Megyesi K., Vajdics A.)	20:17	02:50	01:20	07:04	22:30	01:37	14:09	14:15	57:25	-06:00	2:15:27	XI.

Egyéni verseny

1. Kántor Zsolt (FTSK)	18:38	6. Perényi Katalin (Z csoport, FTSK)	22:56
2. Zih József (Z csoport, FTSK)	20:17	7. Pintér Gábor (FTSK)	28:16
3. Gáspár Vera (FTSK)	20:41 (női I. helyezett)	8. Szabó Ákos (Micimackó)	28:19
4. Kovács Ferenc (FTSK)	21:13	9. Aranyi Attila	29:05
5. Kucsera Márton (PIBACS)	21:22		

FESTICORDE BARLANGÁSZTALÁLKOZÓ ÉS VERSENY, Franciaország, május 30–31.

Ezeröttszáz kilométert utaztak a srácok, hogy indulhassanak, szurkoljatok nekik! – kiabálja Pierre, persze franciául, stopperrel a kezében, de a közönséget nem nagyon kell bízgatni, lelkesítő hajrázásuk ott visszhangzik a tarkómban, mikor csukafejest ugrok a raklapokból ácsolt műbarlang bejáratába. Egyből lapítóval kezdődik, majd egy éles S-kanyar – ajj, ezt szűkre szabták –, lebújás, ismét szűkület, a sarkamban tekerő Viktor nagyot taszít a beakadt begen, kösz, ez jól jött, újból kanyar, nem is tudtam, hogy visszafelé is hajlik a térdem, fölkúszok, ketyegnek az értékes másodpercek, de ne szakítsd szét magad, maradjon szufla a végére is, most jön a szifon, nagy levegő, alámerülök a pillepalackokkal feltöltött „tóba”, ki a túloldalt, kirántom a beget, Viktor feje robban ki műanyagüvegek közül, francia ordítózás, ütemesen verik az ácsolatot, vízzel locsolnak, már görnyedek is bele a következő mellszorítóba, csak kapjak levegőt.

Franciaországban vagyunk, Ardeche megyében, a Rhone völgye mentén, Montelimar várostól nem messze, barátságosan hullámzó középhegység peremén. A Festicorde rendezvényre és barlangászversenyre kaptunk meghívást. Németh Viktorral ketten képviseljük a magyar színeket, Andi és Frédi, valamint a Franciaországban élő Marek Edit és kedvese a hazai szurkolótábor. A helyszín elbűvölő. Jobbra lepusztulóban lévő középkori vár kúszik föl a meredek hegyoldalra, a szűk utcácskák és omladozó falak között sétálva ma is lakott épületekre, de még egy működő kápolnára is találunk. Balról délceg sziklafal – ezt pókhálózza be a verseny-kötélpálya – szegélyezi a völgyet, mely egy sziklatatlanban végződik, és apró patak csorog ki belőle. Ez utóbbi természetesen tele van viháncoló barlangász-csemetékkal. It's a magic place, mondja büszkén az egyik vendéglátónk.

Izmos, szálkás legények könyökliek körül a sørsátor pultját. Karakteres francia arcukról lerí, hogy barlangászok, szilaj izmaikat látva azonnal nyilvánvaló, hogy ezen a versenyen nem bagóért osztogatják majd a babérokat. Mint nálunk egy hasonló rendezvényen, az érdeklődők között itt is képviselteti magát az összes generáció. Pénteken zajlottak az előfutamok, melynek részidői alapján állapították meg az indulás sorrendjét, a versenyt szombatira írták ki. Tizenhat kétfős csapat indult, a francia barlangászat színe-virága.

A verseny délelőttjén a közeli Ardeche folyóba menekülünk a tűző nap heve elől, és kenuzással melegítjük be izmainkat. Aztán maillon tekeredik, karabiner csattan, szigszalag a jumár biztosítópöckére – ugyancsak szorosra kell húznunk a gatyamadzagot – illetve a beülőket –, mert a ránk váró húszperces hajrá során erőfeszítéseink bőven átcsapnak majd az anaerob tartományba. A pálya első része a bevezetőben leírt műbarlang teljesítése. A szervezők öt napig építették vagy 300 raklap felhasználásával, és a mellett, hogy keményen szivatós barlangászfeladatot jelent, a nézősereg testközelből figyelheti a versenyzők kúszás-mászását. Ezt a szakaszt csapatonként egy beggel kell teljesíteni, de utána a stopper nem áll le, levegő után kapkodva iszkiri föl a meredek, bozótos hegyoldalra, a kötélpálya kezdetéig. Ahogyan Viktorral taktikusan megbeszéltük, hogy itt kicsit lassabban rohanunk, és közben kipihenjük az előző szakasz fáradalmait. A kötélpálya hosszú mászások és ereszkedések megerősítő sorozata a lélegzetelállító panorámájú sziklafalon. Aki az utolsó rövid kötélhidakat a plafonáthajlásba nittelte, az nyilván arra volt kíváncsi, marad-e annyi kaki a versenyzőkben, hogy egy ilyen pálya végén egy kézzel húzódz-

kodva majomkodjanak. A célegyenes rendkívül élvezetes – 50 méter hosszú, ferde, feszes kötélhídon szupermenként suhanva vágódunk be a lent szurkoló nézőközönség közé. A futamunkat végigkísérő szurkolás egyre hangosabbá válik, ahogyan a pálya vége felé közeledünk, és dörgő ovációba csap át, mikor Viktor is becsapódik a céltáblába. Többen gratulálnak, de a franciából egy mukkot sem értek, angolra meg nem fordít senki – el is kerekedik a szemem, mikor jó néhány perccel később meglátom az eredménytáblát megnyertük a versenyt! Vendéglátóink őszintén örülnek nekünk, és győzelmünknek is. De ilyen régimódi, elavult technikával hogy tudtatok ilyen gyorsan haladni! csóválják a fejüket.

Délután furcsa lények, jokik érkeznek a táborba. Bö két méter magas, szőrös teremtmények, apró szarvak keretezik ráncos, marcona ábrázatukat. A bokrok leveleit majszolva négy hosszú lábukon himbálózva járkálnak fel-alá. A joki a jak és a jeti keveréke, kínai expedíciójuk során szerezték be őket a srácok. Idomárjuk több-kevesebb sikerrel mindenféle mutatványokat próbál végeztetni velük, de a jokik inkább egymást bosszantják, vagy az őket hergelő kisgyerekekre acsarkodnak. de ezzel még nem ér véget a parádé. Az est leszálltával egyre több vendég érkezik a környékről. A szervező csoport a barlangászat alapvető elemeit – a fény, az árnyék, a kő, a víz, a sziklafal, a kötéltechnika felhasználó nagyszabású performance előadásával lepi meg a közönséget. A sötét, bonyolult kötélrendszerek behálózta sziklakatlan a La Secret (A titok) színpada.

A varázsló bűvös főzetet itat a szereplőkkel, fölhangzik a zene, és csodálatos dolgok veszik kezdetüket. Apró alakok suhannak fölöttünk, zsonglőrök mutatványait vetíti ki sejtelmesen a sziklára a reflektorok fénye, koboldok lopakodnak fejjel lefelé a sziklafalon, kötélakrobaták mutatnak be légtáncot, a varázsló harminc méteresre növv árnyéka mozgatja a kis emberkéket a falon. A sötét háttérbe színes fényekkel kirajzolódó, lélegzetelállító mutatványok meglepett kiáltásokat csalnak elő a közönségből. Az előadás fénypontján a sziklatáncosokat szétröpítve hatalmas vízesés robban ki a falból.

A színes maskarákba öltözött szereplőkben a délutáni versenyzőket ismerjük fel, és a színdarabban rálelhetünk egy-két kötéltechnikai trükk és újítás forrására is. A program számunkra nem ér véget, francia és olasz kanyonokban lubickolva töltjük a hét további részét. A versenyről és a kanyonozásról készült videofelvételekkel sok ér-

Eredmények:

	Barlangi idő, mp	Végeredmény, mp
1. Szabó Leó–Németh Viktor	3 p 30 mp	18 p 35 mp
2. Francia csapat	3 p 30 mp	19 p 25 mp
3. Stefan és valaki	3 p 10 mp	19 p 36 mp
4. Ben–Phil.	3 p 50 mp	21 p 56 mp
5. Eric Sanson–Methiev	4 p 11 mp	23 p 06 mp
6. Yaris–Knocki	4 p 20 mp	29 p 30 mp
7. Darboun	3 p 54 mp	29 p 35 mp
8. Reff–Greg	4 p 35 mp	32 p 42 mp
9. Berott–Jocelyn	4 p 00 mp	36 p 50 mp
10. Francia csapat	5 p 15 mp	44 p 04 mp
11. Francia csapat	6 p 13 mp	72 p 17mp

deklődővel megoszthatjuk majd élményeinket.

Remélem jövőre több csapattal is képviselhetjük országunkat. Francia barátaink visszavárnak minket. Addig is köszönjük a szervezéssel járó fáradságokat és a sok egyéb figyelmességét! Merci!

Szabó Leó
(Papp Ferenc Bkcs.)

bakancs	☒	lámpa	☒
hátizsák	☒	karbidtartály	☒
hálózsák	☒	karbid	☒
sátor	☒	sisak	☒
derékalj	☒	overall	☒
főző	☒	aláöltözés	☒
edények	☒	beülő	☒
polár	☒	maillon	☒
Gore-Tex	☒	karabinerek	☒
tájéoló	☒	kantár	☒
GPS	☒	Stop-csiga	☒
könyv, térkép	☒	Croll	☒
bivakos bag	☒	Poignée	☒
köteles bag	☒	lépőszár	☒
nittes bag	☒	kötél	☒
kisbag	☒	kötélvédő	☒

TENGERSZEM-SPORT

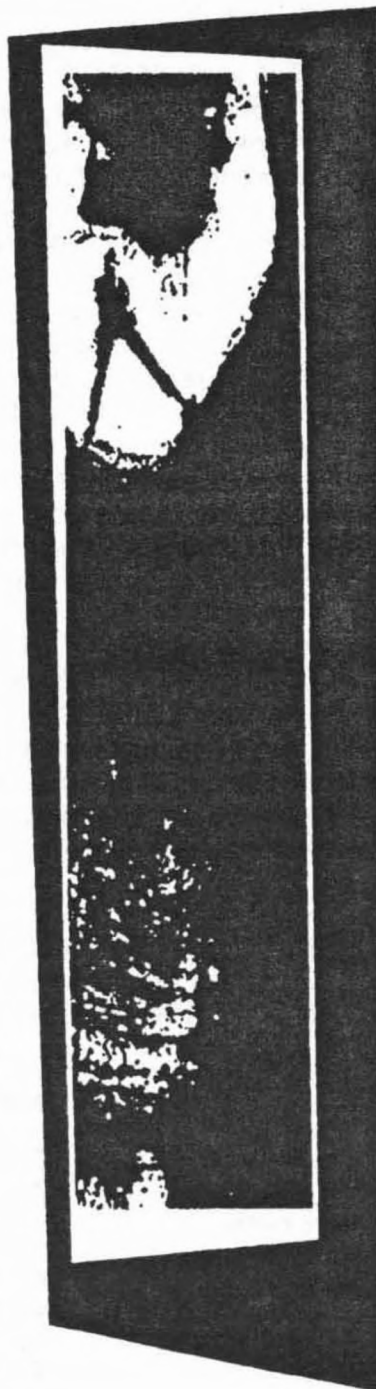
a Gortani-expedíció hivatalos támogatója

Budapest, VII. ker.

Dohány u. 29., Rákóczi út 32.

tel.: 322-1606, fax: 342-9551

www.tengerszem.hu

**MKBT-TAGOKNAK
7% KEDVEZMÉNY**

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, HIRDET MÉNYEK

Akik Ismerték!

Sajnálattal tudatom mindenkivel aki ismerte, hogy **Varga Sándor** (Rozsda) 2003.05.30-án hosszas betegség után elhunyt (+44)

Rozsda a 70-es évek közepétől vett részt a magyar barlangkutatásban, először a Diogenész csoport, majd a Szilvássy csoport tagjaként. A 80-as években beindult ipari alpinistáskodás őt is kiemelte a barlangászok közül.

Béke poraira!

Rozmár

Frenand Petzl, a Petzl mászófelszerelés feltalálója és ismert barlangkutató, hosszú betegség után 2002 május 31-én elhunyt 91 éves korában.

1942-ben Petzl kísérletezést kezdett az első nylon kötéllel, és elkezdte a hágcsók gyártását. Mint szenvedélyes barlangkutató, számos expedícióban vett részt, közöttük a Berger-barlang kutatásában. Folytatta a mászóeszközök prototípusinak kifejlesztését kis műhelyében, és finomította azokat barlangkutató barátainak tapasztalatai alapján.

Az 1970-es évek közepén megalapította a Petzl vállalatot.

Colos

G.L. Seymour M.Sc.

Exploration and Economic Geologist

LEGHOSSZABB – LEGMÉLYEBB

A Tájékoztató 1998. július—augusztusi számában grafikonban mutattam be a világ leghosszabb (50 km-nél hosszabb) és legmélyebb (1000 m-nél mélyebb) barlangjainak számbeli alakulását, amely szemléltette az utóbbi két évtized ugrásszerű fejlődését. A legfrissebb adatok és táblázatok ennek a folyamatnak töretlen folytatását bizonyítják. Az 1. táblázat szerint az 50 km-nél hosszabb barlangok száma 4–5 venként átlagosan 7-tel, a legmélyebbeké pedig átlagosan 10-zel növekedett.

1. táblázat

	1977	1981	1986	1990	1994	1997	2003
50 km-nél hosszabb barlangok száma	7	10	18	25	28	35	45
1000 m-nél mélyebb barlangok száma	3	12	24	38	46	60	73

Ha tovább szűkítjük a leghosszabb és legmélyebb barlangok körét (100 km-nél hosszabb és 1500 m-nél mélyebb, 2. táblázat), a számbeli fejlődés természetesen lassúbb. Bár figyelemre méltó, hogy az ebben a kategóriában a leghosszabb barlan-

gok száma 15 év alatt közel megháromszorozódott, a legmélyebbeké pedig nyolcszoros lett.

2. táblázat

	1988	1994	1999	2003
100 km-nél hosszabb barlangok száma	5	8	10	14
1500 m-nél mélyebb barlangok száma	1	3	5	8

Érdekes áttekinteni a 3. táblázatot, amelyből kiderül, hogy mind a leghosszabb, de különösen a legmélyebb barlangok terén mennyivel megelőzi a többi világrészt, azaz a leghosszabb barlangok 53 %-a, a legmélyebbeknek pedig 71 %-a található Európában.

3. táblázat

Az 50 km-nél hosszabb barlangok területi megoszlása

Amerika	
USA	9
Mexikó	5
Brazília	1
	15
33 %	

Ázsia	
Oroszország	2
Türkmenisztán	1
Malajzia	1
	4
9 %	

Ausztrália, Óceánia	
Ausztrália	1
Pápua Új-Guinea	1
	2
4 %	

Európa	
Franciaország	6
Ausztria	5
Spanyolország	3
Svájc	3
Nagy Britannia	3
Ukrajna	2
Olaszország	1
Moldavia	1
	24
53 %	

Az 1000 m-nél mélyebb barlangok területi megoszlása

Amerika	
Mexikó	8
USA	1
	9
12 %	

Afrika	
Algéria	1
	1
1 %	

Ausztrália, Óceánia	
Új Guinea	1
	1
1 %	

Ázsia	
Grúzia	7
Törökország	2
Üzbegisztán	1
	10
14 %	

Európa	
Ausztria	14
Spanyolország	14
Olaszország	8
Franciaország	6
Szlovénia	5
Horvátország	2
Svájc	2
Görögország	1
	52
71 %	

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

Francia barlangi bűvárok a Notre-Dame-des-Anges forrásbarlangban –101 m-re merültek, majd ugyanennyi emelkedés után hosszú levegős barlangszakaszba jutottak. A merülés teljes ideje 8 óra 53 perc, ebből a befelé út 3 óra 11 perc volt.

Ugyancsak francia barlangi bűvárok a Goul du Pont (Ardèche) –153 m mélységet ért el, 450 m-re a bejárattól. A barlang vízszintes járatokkal összekötött vízalatti aknákból áll, a jelenlegi végponton a barlang enyhén tovább lejt.

Az ausztriai Totes Gebirge-ben a Sonneleitner-barlangrendszer -1054 m-rel a hegység legmélyebb barlangja lett. A végpontot egy szifon jelenti, amit -500 és -900 m-en berendezett bivakkal, 119 órás kutatóút során értek el. Magasabban fekvő járatok feltárásával a barlang hossza elérte a 16,5 km-t.

KÖNYVEK

Nagyváthy János: 50 újabb hegymászótúra – A Bécsi-erdőtől a Svájci-Alpokig
A könyv bolti ára: 4500 Ft. MKBT tagok a Titkárságon a bolti árnál kedvezményesebben juthatnak a könyvhöz.

A BEBTE 12 féle képeslapot jelentetett meg a **Sátorkő-pusztai-barlangról** és környékének természeti értékeiről. Kaphatók a Titkárságon 50 Ft-os áron.

Megjelentettek a **Turistabarlangok Magyarországon** címmel egy nagy méretű színes plakátot is, melyet elsősorban iskolák számára szeretnének szétosztani. Akinek valamilyen iskolai kapcsolata van – akár pedagógusokon, akár gyerekeken keresztül – a Társulattól szabadon vihet belőle.

A **Magyarország fokozottan védett barlangjai** c. könyv – melyet előzetes rendelés alapján – 4900 Ft-ért tudtunk a kiadótól beszerezni, elfogyott. További példányokat előreláthatólag 6500 Ft körüli áron tudnánk beszerezni. Kérjük az érdeklődőket, hogy vásárlási igényüket a Titkárságon mielőbb jelezzék.

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbt@axelero.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra és Hazslinszky Tamás. Felelős kiadó: Böröcsök Péter

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Floppyn és e-mail-en érkező anyagokat Win 98/Office 2000 ill. Win 95 /6.0 formátumban tudunk fogadni.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

NYOMTATVÁNY